

YLEISÖTYÖ

Kotiteatteri

Tästä löydätte apua ja ideoita teatteriesityksen rakentamiseen.

Olemme koonneet teille **teatterisanaston**, joka antaa teille lisää ideoita näytelmän tekemiseen ja opettaa teille uusia juttuja teatterista!

Teatterissa on tärkeää myös muistaa, että kaikkien ei tarvitse esiintyä, jos he eivät halua. Teatterissa on monia tehtäviä, jotka eivät liity mitenkään esiintymiseen. Listasimme teille **teatterintekijöitä**, joiden joukosta jokainen voi löytää oman tehtävänsä. Te voitte tehdä nämä kaikki yhdessä tai jakaa tehtäviä perheen kesken. Välttämättä kaikkia tehtäviä teidän ei edes tarvitse tehdä. Teette juuri sellaisen esityksen kuin itse jaksatte ja haluatte tehdä!

Lisäksi teimme teille myös **esimerkin käsikirjoituksesta**. Sitä ei tarvitse käyttää, jos haluatte keksiä tarinan kokonaan itse. Mutta se voi auttaa teitä näkemään millainen käsikirjoitus on!

Nyt kun teillä on ohjeet, vinkit ja ideat, niin hihat heilumaan ja näytelmää tekemään!

Tekemisen iloa teille!

Teatterisanasto

Juoni = Juoni kertoo mitä näytelmässä tapahtuu. Yleensä näytelmän juoni kulkee niin, että se alkaa jostain, esimerkiksi siitä, että pupu asuu onnellisena ontossa puussa. Sitten juonessa voi tulla suuri käänne, kuten että pupun puu uhataan kaataa. Sitten juoni voi ratketa niin, että pupu ystävällisesti pyytää ettei puuta kaadeta. Juoni loppuu siihen, että pupu elelee onnellisena puussaan.

Käsikirjoitus = Käsikirjoitus on se paperi, johon kirjoitetaan kaikki näytelmän asiat, jotta kaikki näytelmää tekevät tietävät mitä seuraavaksi tapahtuu. Käsikirjoituksesta selviää näytelmän nimi, hahmot, tapahtumat, tapahtumapaikat sekä repliikit.

Improvisatio = Kaikki ei aina mene niin kuin käsikirjoituksessa sanotaan ja se ei haittaa. Se vain lisää tekemisen hauskuutta! Jos välillä esityksen aikana unohtuu, mitä pitkään seuraavaksi tehdä tai sanoa, niin sitten voi keksiä omasta päästään, kunnes taas muistaa missä mennään. Sitä kutsutaan improvisoinniksi!

Hahmo = Keitä näytelmässä on mukana? Seikkaileeko siellä Tiina, pupu, mummo vai siili? Minkä nimisiä hahmot ovat? Voit myös miettiä millaisia hahmot ovat. Onko hahmo kiltti, ilkeä, iloinen, pelokas vai rohkea?

Repliikki = Repliikki kertoo mitä kukakin hahmo vuorollaan sanoo. Repliikit voi merkata näin:

Pupu: Voi kuinka kaunis päivä tänään onkaan.

Siili: No niin onkin. Lähdetäänkö eväsretkelle?

Lavaste= Lavasteilla luodaan maailma, jossa näytelmä tapahtuu. Lavasteissa voi käyttää mielikuvitusta: sininen lakana voi olla meri, sohva voi olla vuori tai pöydän alla voi olla luola.

Rekvisiitta = Rekvisiittoja ovat pienet esineet ja tavarat, joita hahmot voisivat tarvita. Esimerkiksi kävelykeppi, puhelin, teekuppi tai eväskori. Rekvisiittoja voidaan myös kutsua sanalla tarpeisto.

Puvustus = Mitä kenelläkin näyttelijällä on päällään? Puvustus kertoo, millainen hahmo on. Puvustuksella voi myös helposti tehdä ihmisestä eläimen.

Maskeeraus = Maskeeraus kertoo millaiset hahmon kasvot ja hiukset ovat. Onko hahmolla pisamia? Vai onko hän kenties viiksekäs kissa? Vai onko hänellä saporot tai ehkäpä pellen nenä?

Valaistus = Pimeässä on kauhean vaikea nähdä näytelmää, siksi näytelmässä kannattaa olla valoja. Toki välillä voi tehdä lavalle pimeän, joka voi esimerkiksi tarkoittaa yötä, uutta tapahtumapaikkaa tai se voi toimia myös kahden kohtauksen erottajana.

Äänet = Voisiko näytelmässä kuulua puheen lisäksi muita ääniä? Siinä voisi kuulua musiikkia, laulua, soittimia, eläinten ääniä tai sitten ihan vain hiljaisuutta.

Ensi-ilta = Näytelmän ensimmäinen esityskerta. Hyvin tärkeä osa näytelmän tekemistä, sillä silloin ihmiset näkevät valmiin esityksen ensimmäistä kertaa!

Ensi-iltajuhlat = Voitte juhlistaa onnistunutta esitystä, vaikka mehukesteillä! Mutta muistakaa yhdessä siivota esityksen jäljet ensin. Teatteri on tarkka ja siisti laji, jossa tehdään yhteistyötä!

Teatterin tekijöitä

Näyttelijä = Ihminen, joka esittää näytelmän hahmoja.

Ohjaaja = Ihminen, joka päättää miten esityksessä kaikki asiat toimivat ja auttaa näyttelijöitä keksimään hahmonsia. Ohjaaja käyttää käsikirjoitusta apunaan. Kotiteatterissa voitte myös kaikki ohjata ja antaa ideoita näytelmän tekemiseen.

Käsikirjoittaja = Ihminen, joka kirjoittaa tarinan. Kotiteatterissa voitte kuitenkin kaikki toimia käsikirjoittajina ja yhdessä keksiä tarinan, hahmot ja repliikit.

Kuiskaaja = Kuiskaaja auttaa näyttelijöitä muistamaan repliikkinsä. Kuiskaajalla on koko ajan näytelmän käsikirjoitus ja siitä hän voi muistuttaa näyttelijää, jos tämä unohtaa mitä hänen pitikään seuraavaksi sanoa.

Pukusuunnittelija ja lavastaja = Pukusuunnittelija suunnittelee kaikkien hahmojen vaatteet ja etsii ne. Lavastaja suunnittelee ja rakentaa lavasteet. Hänen vastuullaan voi olla myös rekvisiitta.

Valo- ja äänisuunnittelijat = Valosuunnittelija miettii mitä valoja näytelmässä tarvitaan. Äänisuunnittelija miettii taas mitä ääniä näytelmässä tarvitaan. Yksi ihminen voi myös esityksen aikana toimia tekniikkamestarina ja esimerkiksi sammutella ja sytytellä valoja ja tehdä erilaisia äänitehosteita tai laittaa musiikkia oikeassa kohdassa soimaan.

Esityksen mainostaminen = Näytelmälle voi askarrella myös käsiohjelman tai julisteen. Voitte lähettää ne sukulaisille etukäteen ja he voivat niiden perusteella arvailla mitä he saavat ehkä pian nähdä. Teattereissa usein julisteen ja käsiohjelman tekevät henkilöt nimeltään graafikko ja viestijä. Julisteen voi askarrella, maalata, piirtää tai tehdä vaikka tietokoneella. Julisteessa on yleensä ainakin esityksen nimi sekä joku kuva, joka kertoo esityksestä.

Käsiohjelma on tarkoitettu katsojille, jotta he saavat tietää esityksestä jotain lisää tai he voivat säilyttää käsiohjelman esityksestä muistona. Käsiohjelmassa on usein seuraavat asiat:

- Lista näyttelijöistä ja mitä hahmoja he esittävät.
- Lista ihmisistä, jotka olivat mukana tekemässä esitystä.
- Myös esityksen juoni voi olla lyhyesti käsiohjelmassa.

PUPUN PUU

Näytelmä pienestä pupusta ja hänen puustaan

Hahmot:

Pupu

Siili

Karhu

Pieni pupu herää aamulla omassa puukodissaan.

Pupu: Huomenta puu! Huomenta oma pieni kotini!

Pupu hyppelee virkeänä ja nappaa aamupalaksi porkkanan.

Pupu: Rouskista! Huomenta sinä herkullinen ja rouskuva porkkana. Nyt kun olen aamupalani reippaasti napsinut, niin onkin aika lähteä siilin luo. Meillä on jännittävä seikkailupäivä edessä!

Pupu hyppelee siilin luo.

Pupu: Huomenta siili!

Siili: Huomenta pupu!

Pupu: Voi kuinka kaunis päivä tänään onkaan.

Siili: No niin onkin. Lähdetäänkö eväsretkelle?

Pupu: Lähdetään!

Pupu ja siili ottavat eväskorin mukaansa ja kipittävät iloisesti eväsretkelle.

Siili: Tässä lammen vieressä on hyvä eväspaikka.

Pupu: Eväät esiin!

Yhtäkkiä kuuluu jyrinää pupun puun suunnalta. Pupu ja siili pelästävät ja ryntäävät katsomaan mitä puun luona tapahtuu. He löytävät suuren karhun, joka on kaatamassa pupun puuta.

Pupu: Mitä ihmettä sinä teet? Se on minun kotipuuni!

Karhu: Olen eväsretkellä ja tarvitsen nuotiooni puuta.

Pupu: Mutta se on minun kotipuuni! Voisitko ystävällisesti olla kaatamatta sitä?

Karhu: Mutta mistä minä sitten saan puuta nuotioon? Jos kaadan tuon viereisen puun?

Pupu: Voisitko ystävällisesti olla kaatamatta sitäkään puuta. Siellä asuu naapurini pöllöjen perhe! Jos me autamme sinua keräämään risuja ja kuivia oksia maasta? Ne toimivat paremmin nuotiossa kuin juuri kaadettu puu.

Karhu: Hmmm. Hyvä on sitten! Tehdään niin.

Pupu: Hurraa!

Siili: Ja me olemme muuten myös eväsretkellä, joten voimme yhdistää retkemme ja jakaa eväämme. Meillä on paljon marjoja ja porkkanoita joista riittää varmasti myös sinulle.

Karhu: No mutta sehän kuulostaa hauskalta!

Pupu, siili ja karhu keräävät oksia, tekevät nuotion ja istuutuvat yhdessä nuotion viereen.

Karhu: Anteeksi pupu kun meinasin kaataa puusi. Ja kiitos kun kutsuitte minut eväsretkellenne.

Pupu: Ei se mitään! Puulla ja meillä on kaikki hyvin.

Siili: Ja eväsretki on paljon hauskempi isommalla porukalla.

Karhu ja pupu: No niin on!

Pupu, siili ja karhu syövät ja nauravat ja pitävät hauskaa. Illalla he lähtevät pois, jokainen omaan kotiinsa. Pupu saapuu kotipuuhunsa ja on niin väsynyt kaikesta jännityksestä ja hauskasta, että menee suoraan nukkumaan.

Pupu: Hyvää yötä puu! Olet minun parhain kotipuuni.

Loppu.